

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

III МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

**Місце проведення: Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National Academy of Educational Sciences of Ukraine
Association of Universities of Ukraine
Odessa Regional State Administration
Odessa City Council
Odessa Regional Advanced Training Institute for Teachers
Education and Culture Centre «Confucius Institute»**

**SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K. D. USHYNsky**

**THIRD INTERNATIONAL CONGRESS
«GLOBAL CHALLENGES OF PEDAGOGICAL EDUCATION
IN ACADEMIC SPACE»**

18-21 May 2017

South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky
26, Staroportofrankivska Str.

Odessa
2017

Рекомендовано до друку рішенням ученої ради
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського
(протокол № 11 від 27 квітня 2017 року)

Укладачі:

Чебикін Олексій – доктор психологічних наук, академік НАПН України (голова)
Ананьєв Антон – кандидат психологічних наук, приват-професор (Україна)
Андрущенко Віктор – доктор філософських наук, академік НАПН України (Україна)
Богущ Алла – доктор педагогічних наук, академік НАПН України (Україна)
Білова Наталія – кандидат педагогічних наук, приват-професор (Україна)
Балуба Ігор – кандидат історичних наук, начальник відділу педагогічної та післядипломної освіти Міністерства освіти і науки України (Україна)
Бідний Григорій – професор Університетського коледжу м. Нью Джерсі (США)
Богданова Інна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Гаєвець Яна – кандидат педагогічних наук, викладач (Україна)
Гайжугіс Альгірдас – габілітований доктор гуманітарних наук, академік, член-кореспондент Академії наук Литовської республіки (Литва)
Дін Сін – PhD, координатор Освітньо-культурного центру КНР «Інститут Конфуція» (Китай)
Джангулашвілі Леван – професор (Грузія)
Джуринський Петро – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Долинський Борис – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Жаровцева Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Жук Олександр – доктор педагогічних наук, професор (Білорусь)
Задорожна Любов – кандидат філософських наук, заступник директора Одеського обласного інституту вдосконалення вчителів (Україна)
Койчева Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Копусь Ольга – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Курлянд Зінаїда – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Мартінова Раїса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (Україна)
Музиченко Ганна – доктор політичних наук, професор (Україна)
Наумкіна Світлана – доктор політичних наук, професор (Україна)
Осипова Тетяна – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Пальшкова Ірина – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Попова Олександра – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
Саннікова Ольга – доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України (Україна)
Симоненко Світлана – доктор психологічних наук, професор (Україна)
Скворцова Світлана – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (Україна)
Тарасенко Ольга – доктор мистецтвознавства, професор (Україна)
Хмель Наталя – кандидат психологічних наук, приват-професор (Україна)
Яковлева Марина – кандидат психологічних наук, доцент (Україна)

Усі матеріали друкуються в авторській редакції.

Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі : матеріали
Г 54 III Міжнародного Конгресу (м. Одеса, 18-21 травня 2017 року) / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 678 с.

ISBN 978-966-916-275-5

До збірника ввійшли матеріали III Міжнародного Конгресу «Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі», присвяченого узагальненню педагогічних, психологічних та соціально-політичних аспектів підготовки сучасного вчителя; системі формування духовного та інтелектуального потенціалу сучасної молоді; перспективним психолого-педагогічних концепціям підготовки вчителя в системі університетської освіти; інноваційним авторським педагогічним технологіям.

Збірник рекомендовано для широкого кола фахівців, які цікавляться проблемами педагогічної освіти.

УДК 378.4:37.015.3+001
ББК 74+72я43

3. Теплякова К. Г. Конфликт и общение: Тренинг для учителей. Одесса / К. Г. Теплякова : 2001. – 76 с.
4. Федорова Л. Конфликт в языке и коммуникации / Л. Федорова. – РГГУ, 2011.
5. Bill Withers, Keami D. Lewis. The Conflict and Communication Activity Book: 30 High-Impact Training Exercises for Adult Learners / Withers B., Lewis Keami D.
6. Shapiro D. L., Shapiro Pilsitz S. Conflict and Communication: A Guide Through the Labyrinth of Conflict Management / Shapiro D. L., Shapiro Pilsitz S. International Debate Education Association. – 2004. – 296 p.

ОПИС ТВОРІВ ЖИВОПИСУ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В КОНТЕКСТІ КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНОЇ ПАРАДИГМИ: ЕСТЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Зелена І. О.

Університет Ушинського, Україна

Сучасна гуманістична парадигма освіти, інтенсивно сприймаючи імпульси естетики духовності, вимагає підготовки фахівця нової формації, спроможного ввести у навчально-виховний процес критерії краси відповідно до розгортання власного естетичного потенціалу, здатного ефективно виконувати свої професійні функції крізь призму комунікативно-когнітивної парадигми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що на доцільності використання комунікативно-когнітивного підходу до навчання іноземної мови наголошують О. Тарнопольський, С. Шатілов, Т. Юсупова, водночас урахування естетичного концепту у професійній підготовці фахівців обґрунтовують М. Лещенко, Л. Масол, О. Отич та ін.

Мета статті полягає в розробці вправ і завдань, спрямованих на розвиток навичок та вмінь студентів 3 курсу опису творів живопису у процесі фахової підготовки в контексті комунікативно-когнітивної парадигми.

За О. Тарнопольським, сутність комунікативно-когнітивного підходу до навчання іноземної мови полягає у зануренні в іншомовне середовище, де певні професійні проблеми обговорюються мовою, що вивчається [2]. Принципового значення в аспекті нашого дослідження набуває тлумачення комунікативно-когнітивного підходу до навчання іноземної мови Т. Юсуповою, яка інтерпретує його як певну модифікацію когнітивного підходу з доповненням його комунікаційним складником [3].

Послугуючись концептуальним положенням О. Отич стосовно художньо-естетичного розвитку майбутнього фахівця в системі професійної освіти, яке ґрунтується на усвідомленні того, що високий рівень художньо-естетичного розвитку фахівця спонукає його до привнесення оригінального, естетичного начала у свою професійну діяльність, прагнення здійснювати її за законами краси, вважаємо, що пріоритетного значення у процесі фахової підготовки студентів набуває саме упровадження естетичної компоненти у зміст підготовки на спеціальному факультеті, а звідси й навчання студентів опису творів живопису в контексті комунікативно-когнітивної парадигми [1].

Пріоритетними завданнями *орієнтувального* етапу визначено ознайомлення студентів з певними напрямками в живописі; набуття спеціального англомовного вокабуляру для опису твору живопису; систематизацію англомовного тезаурусу студентів у площині мистецтва тощо. Серед вправ і завдань цього етапу превалювального характеру набувають наступні: «The Artwork Genre», «Collecting a Picture», «The Art Lotto», дискусія-коментар художніх висловлювань («Painting is poetry that is seen rather than felt, and poetry is painting that is felt rather than seen.» (Leonardo da Vinci); інтерактивна гра-коментар художніх ідіом тощо.

Провідними ідеями *моделювального* етапу роботи з творами живопису на спеціальному факультеті виступили: актуалізація фонду художньо-естетичних уявлень студентів щодо різних творів мистецтва; проведення художніх аналогій між різновидами мистецтва. Реалізація означених завдань здебільшого відбувалась та практичних заняттях (міні-виступи студентів з естетичної проблематики; естетико-творчі вправи, як-от «The Creative Characteristics», «Along with the Artist», «The Journey to the Painting», «The Events in the Painting»).

Головними завданнями *продуктивного* етапу роботи з творами живопису на спеціальному факультеті визначено оволодіння необхідними вміннями та навичками проведення арт-дискусії в групі, критичної роботи з англомовною мистецтвознавчою літературою; набуття студентами досвіду написання власного твору-опису за картиною з елементами міркування. Впродовж продуктивного етапу студенти створювали концептуальні карти життя і творчості митців, англомовні мультимедійні екскурсії, словники художньо-естетичних термінів та понять (The Art Terms Glossary) тощо. Завершальним завданням на цьому етапі роботи було написання студентами власного твору-опису з елементами міркування за самостійно обраною картиною. Водночас було репрезентовано план опису-твору живопису, який охоплював наступне: загальну, елементи

композиції (background; foreground; vertical / horizontal format; details), кольорову гаму (prevailing colors; the blending of colors; visible / invisible brushstrokes), викликані картиною враження (the degree of artistic skills; feelings evoked; ideas expressed; the artist's intentions). Означений план опису твору-живопису уміщував певні запитання-міркування, метою яких було полегшення роботи з написання означеної роботи.

Відзначимо, що у студентів ЕГ відбулися позитивні зрушення у рівнях сформованості навичок опису творів живопису після проведення формувального експерименту порівняно із констатувальним етапом, а саме: високий рівень сформованості навичок опису творів живопису зафіксовано у 19,65% студентів (було 9,11%), середній – у 46,31% осіб (було 15,21%), низький рівень сформованості навичок опису творів живопису виявлено лише у 34,04% майбутніх учителів (було 75,68%). Серед студентів КГ теж відбулися позитивні зміни в динаміці рівнів сформованості навичок опису творів живопису, але не такі значні. Так, серед студентів КГ високий рівень сформованості навичок опису творів живопису репрезентовано в 11,77% майбутніх учителів (було 9%), середній рівень – у 20,35% респондентів (було 16,53%), на низькому рівні навички опису творів живопису виявилися сформованими у 67,89% студентів (було 74,47%).

Таким чином, розроблені вправи і завдання з навчання студентів опису творів живопису в контексті комунікативно-когнітивної парадигми вирізняються певним мультиплікативним характером, адже власне дозволяють не тільки створити ґрунтовну лінгвістичну базу для формування іншомовної комунікативної компетенції і забезпечення якісного рівня освіти, а й забезпечують розвиток мовленнєвої, когнітивної та естетичної концептосфер особистості.

Література

1. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти : монографія / О. М. Отич; за наук. ред. І. А. Зязюна. – Чернівці : Зелена Буковина, 2009. – 752 с.
2. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : навчальний посібник / О. Б. Тарнопольський. – К. : Фірма «Інкос», 2006. – 248 с.
3. Юсупова Т. Г. Системность и составляющие коммуникативно-когнитивного подхода к обучению иностранному языку / Т. Г. Юсупова // Вестник МГОУ. – Сер. : Психологические науки. – 2010. – Вип. 3. – С. 103-106.

МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УСНОМУ ПЕРЕКЛАДІ У СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ

Зінуківа Н. В.

Університет імені Альфреда Нобеля, Україна

У сучасних умовах зростає соціальна роль перекладу й перекладача як учасника міжкультурної комунікації. Перекладач є затребуваним у таких ситуаціях ділової взаємодії як конференції, переговори, презентації, рекламні акції тощо. В цілому міжкультурне ділове спілкування відрізняє широка палітра національно культурних цінностей, які мають певний вплив на результативність ділової взаємодії.

На сьогоднішній день існує низка лінгводидактичних досліджень, присвячених пошуку ефективних форм й методів підготовки перекладачів до участі у міжкультурній комунікації (О. В. Алікіна, Н. Н. Гавриленко, М. Н. Голіцина, М. А. Краснова, Т. С. Серова, О. В. Старикова, О. В. Сапіга, О. В. Федотова, І. І. Халєєва, А. О. Христолюбова, Л. М. Черноватий, Д. Г. Шумаков та ін.). Далеко не останньою за значенням є проблема пошуку оптимальних шляхів формування фахової компетентності майбутніх перекладачів в усному перекладі у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

За останній час погляд на роль перекладача як посередника у міжмовному спілкуванні змінився на уявлення про нього як про комунікативну особистість, як про посередника у міжкультурній комунікації. Майбутній фахівець з перекладу розглядається як полікультурний медіатор, який допомагає заповнити когнітивні і комунікативні лакуни у спілкуванні, що виникають у процесі накладання мовних «картин світу» суб'єктів професійної міжкультурної діяльності. Вирішення такої складної задачі передбачає як розробку окремих освітніх моделей, так і створення теоретико-методологічної бази освітньої діяльності у даному напрямку.

Однією з центральних проблем дослідження є питання, пов'язане з розробкою концепції формування професійної компетентності перекладача, яка представляє стратегію педагогічної діяльності та впливає на спосіб створення моделі формування фахової перекладацької компетентності, вказує на спосіб побудови системи педагогічних та методичних технологій.